

Abstrakt

Tato práce se zabývá překročením mezí nutné obrany a krajní nouze a právními důsledky, které se s překročením mezí pojí. Ačkoli instituty nutné obrany a krajní nouze existují i v jiných právních odvětvích, tato práce je zaměřena primárně na problematiku trestněprávní. Cílem je vymezit pojem excesu z mezí nutné obrany a krajní nouze, včetně jednotlivých typů excesu, a poskytnout komplexní přehled o obecných i zvláštních právních důsledcích, které mohou při vybočení z mezí těchto institutů nastat. Dále se tato práce snaží odpovědět na otázku, zda současná úprava trestního zákoníku umožňuje náležitě zohlednit všechna specifika případů, kdy ke způsobení následku relevantního pro trestního právo dojde za podmínek blízkých nutné obraně či krajní nouzi.

Nejprve tato práce pojednává obecně o problematice okolností vylučujících protiprávnost a institutech nutné obrany a krajní nouze a následně se věnuje detailnímu rozboru mezí a podmínek těchto institutů, neboť tato problematika s pojmem excesu úzce souvisí. Stěžejní je pak část třetí a čtvrtá. Část třetí se věnuje vymezení pojmu excesu, jeho charakteristice, rozboru subjektivní stránky excesu i popisu konkrétních typů překročení mezí nutné obrany a krajní nouze. Část čtvrtá se pak zabývá nejprve obecnými právními důsledky překročení mezí, včetně podmínek trestnosti takového jednání, a dále pak jednotlivými zvláštními právními důsledky a instituty, u kterých se zaměřuje zejména na rozbor podmínek jejich aplikace a zhodnocení použitelnosti v případech překročení mezí. V této části je zahrnuta rovněž kapitola věnovaná právním důsledkům putativní nutné obrany a krajní nouze. Následující část se zabývá pojetím nutné obrany, krajní nouze a zvláštními právními důsledky překročení jejich mezí v německém trestním právu, přičemž zahrnuje rovněž srovnání s českou právní úpravou. V závěrečné části je pak současná právní úprava na základě získaných poznatků zhodnocena a jsou formulovány návrhy *de lege ferenda* na možné úpravy trestního zákoníku, a to konkrétně doplnění institutu omluvné krajní nouze a překročení mezí nutné obrany z omluvitelné pohnutky, jež by tyto omluvitelné případy excesu privilegovaly vyloučením trestní odpovědnosti pachatele.